

- 4) Paramentorum, vasorum eccles. etc.
Vd.: *Sacrista* (pro capella etc., de cr. *Pauli V.*)

TABERNA.

- 1) In diebus festis.
Ulixbonen.

In causa tabernariorum et tenderiorum civitatis Ulixbonen. Congregatio Sacrorum Rituum, inhaerendo moderationi constitutionis synodalis Archiepiscopi Ulixbonen. a collectore Portugalliae de mandato ejusdem Congregationis emanatae, Illmo D. Cardinali Millino referente, censuit: tabernarios et tenderios propter maximam populi frequentiam atque alienigenarum ex omnibus orbis partibus ad eam civitatem terra marique quotidie confluentium multitudinem, dominicis et aliis diebus festis etiam ante concionem et missae conventualis celebrationem omnia ad humanum vicium necessaria vendere posse, dummodo missae et concionis praedictae tempore officinas et tabernas hujusmodi earumque fores velamine aliquo contegant. Die 30. Martii 1621.

(Anal. J. P. 1863 p. 163.)

- 2) Visitatio Clericorum.

Tabernas ingredi non possunt clerici ad comedendum et bibendum, nisi in itinere aut causa necessitatis, cap.: *Non oportet 2.*, cap.: *Clerici 4.* dist. 43. Tabernas habere nullimode licet clericis, alias deponendi sunt, textu expresso in cap.: *Nulli Clerico 3.* dist. 44. ibi: „Nulli Clerico licet Tabernam aut ergasterium habere; si enim hujusmodi Tabernam ingredi prohibetur, quanto magis aliis ministrare in ea? Si quis vero tale quid fecerit aut cesset aut deponatur.

TABERNACULUM.

- 1) Benedicens.

Vd.: *Benedictio* (delegatio, de cr. n. 4290.)

- 2) In Cathedralibus Eccles.

Vd.: *Ordinatio* (altare, de cr. *Giennen.*)

Tabernaculum SS. Sacramenti in Cathedralibus non debet esse in altari majori propter functiones pontificales, quae fiunt versis renibus ad altare, in parochialibus vero et regul. ecclesiis debet regulariter esse in altari majori tamquam digniori. S. C. Ep. 10. Febr. 1579; 29. Novb. 1594; S. R. C. 24. Nov. 1598. Vd.: *SS. Sacram. Euch.* (asservationis* modus); *Bened. Episcopi* (in altari etc.); *Exposit. SS. Sacram.* (cor. Episcopo); *SS. Sacram. Euch.* (expos. in Pontifical.)

In Eccl. cath. propter functiones pontific., quae fiunt versis ad altare renibus, in peculiari extra chorum sacello, ornatissimo tamen, tabernaculum collocetur. Conc. prov. Prag. 23. Sept. 1860 t. 4. c. 4.; *Caerem. Ep.* l. 1. c. 12. n. 8.; S. R. C. 14. Junii 1845.

- 3) Clavis.

Baren.

Ad dub.: An claves Baptisterii, sacri Tabernaculi et Olei sancti sint retinendae per Archipresbyterum seu potius per Sacristam ejusdem Ecclesiae et Capituli in casu?

S. C. resp.: Claves Baptisterii et olei s. retinendas esse penes Archipresbyterum, claves vero tabernaculi penes utrumque.

Die 28. Aug. 1756 et 3. Dec. 1757.

Vd.: *Coena Dom.* (clavis pro tab.)

Claves Tabernaculi nec relinqui debent in Sacristia nec a Laico servari sed a solo Sacerdote: S. Cong. Rit. 22. Febr. 1593. Immo ipsas retinere debet Parochus privative ad Sacristam et Capellanum. S. Congr. Concil. in Neapolitana 14. Novembris 1693.

Clavis Tabernaculi, ubi reponitur

Hostia consecrata in fer. 5. Coenae dominicae, non est danda Laico, quantumvis nobili: S. Congr. Rit. 30. Junii 1616.

Monialibus non committitur Clavis Tabernaculi ss. Sacramenti, sed penes eum sacerdotem semper esse debet, ad quem spectat cura illud administrandi: S. Congr. Concilii in Vallisletana 12. Januarii 1604.

- 4) Furtum SSmi e tabern.

Vd.: *Hostia* (furt.); *Pyxis* (furt.)

- 5) Genuflexio.

Vd.: *SS. Sacrament.* (genuff.); *Missa in altari* ubi est tabern.; *Genuflexio.*

- 6) Locus et Situs.

Altare ss. Sacramenti diversum esse solet ab altari majori et ab eo, in quo Episcopus vel alius est missam sol. celebraturus. Nam ss. Domini Nostri Jesu Christi Corpori, omnium Sacramentorum fonti, praecellentissimus omnium locus in Ecclesia convenit.

Caer. Ep. l. 1. c. XII. n. 8.

Vd.: *SS. Sacram.* (Expos. in Pontif.; *Asservatio mod. non licit.*, de cr. diei 21. Aug. 1863.)

Quum sanctam Sedem non lateret, in nonnullis Belgii ecclesiis vel oratoriis Augustissimum Eucharistiae Sacramentum non in medio altaris, verum aut in dextera aut laeva pariete in custodia servari eodem modo, quo sacra Olea recondi solent, Sacra Congregatio legitimis protuendis Ritibus praeposita, quod attinet ad custodiam SSmi Sacramenti, Sanctitatis Suae nomine omnino prohibet, illud alio in loco servari praeter quam in tabernaculo in medio altaris posito.

Die 21. Augusti 1863.

Ex decret. Conc. Prov. Colon. diei 17. Maji 1860.

Tabernaculum seu scrinium pro

ss. Eucharistia asservanda sive in altari positum sive extra illud in turri sacramentali exstructum semper secundum Canones et S. Rituum Congregationis decreta sit comparatum, digne et pulchre ornatum et contra sacrilegam furum audaciam probe munitum. (Ibi cap. XXX. De ecclesiis et supellectilibus sacris.) Claves tabernaculi nunquam laico tradantur, nec permittatur, ut ab ullo, qui non sit saltem in subdiaconatus ordine constitutus, illud claudatur vel aperiat. Tabernaculum saepius sollicito inspiciatur, ut si quid pulveris vel immunditiei aspersum sit, auferatur et omne periculum irreverentiae amoveatur.

Ex decret. Conc. Prov. Prag. die 23. Septembris 1860.

De loco quo asservandum SSnum.

Cum Corpus Domini in uno tantum ejusdem ecclesiae loco ab Episcopo designando custodiri debeat, locus tabernaculi eligatur tum ratione totius sacrae structurae tum ad exhibendam tanto Sacramento venerationem aptissimus, omnino conspicuus et nobilissimus. Ideo servetur Ritualis Romani rubrica praecipiens, ut tabernaculum in altari majori utpote loco ecclesiae digniori vel alio, quod venerationi et cultui sacrae Eucharistiae commodius ac decentius videatur, sit collocatum, ita ut nullum aliis sacris functionibus aut ecclesiasticis officiis impedimentum afferatur. (Tit. V. c. V. De tabernaculo ss. Eucharistiae.)

Hinc in Ecclesiis cathedralibus propter functiones, quae fiunt versis ad altare renibus, in peculiari extra chorum sacello, ornatissimo tamen collocetur.

Confratribus Societatis Misericordiae non licet tabernaculum in eorum altari Oratorii. N. 1927 die 7. Septembris 1658; idem de cr. pro Confrat.

s. Rosarii Burgi n. 3910 ad 5. die 9. Julii 1718.

Ad dubia Episcopi Sarnensis:

1) An pro tabernaculo intelligi tantum debeat id, quod in majori aut altero alicujus Capellae altari fixum est, ut inibi servetur continuo SSnum? et quatenus affirmative,

2) an licet Regularibus uti tabernaculo amovibili vel portatili illudque ad eorum libitum in quocunque Ecclesiae propriae altari collocare ac ibi exponere sacram pyxidem, e solo tabernaculo fixo extractam?

S. C. resp.: Licere de consensu Episcopi. N. 3162 die 10. Julii 1688.

Vd.: *Instructio Clem.* §. 5. n. 2. 3. §. XXXI. n. 24.; *Tabernacul.* (In Cathedralr.)

In Ecclesia regalis Monasterii s. Laurentii Excurialensis adest in altari majore Tabernaculum ex lapide pretioso, in quo continetur alia capsula eximior, in qua asservatur SSnum Sacramentum, sed cum in pariete post Tabernaculum sit una fenestra, quae illuminat duo Tabernacula praedicta et ista habeant ante et retro fenestellas cum crystallo taliter, quod ex qualibet parte Ecclesiae videatur clare et distincte Vas, in quo est inclusum SSnum Sacramentum, et cum hoc videatur inconveniens, quaeritur: Utrum praedictum Vas debeat permanere, ut dictum est supra, vel debeat cooperiri aliquo velo, ut non videatur?

S. eadem C. in hanc formulam rescripsit, nempe: „Negative ad primam partem; affirmative ad secundam atque ita obtegendum esse Tabernaculum, ut Vas, in quo SSnum Eucharistiae Sacramentum asservatur, a circumstantibus nullo modo videri possit.“

Atque ita decrevit et servari mandavit die 20. Sept. 1806. N. 4505.

Romana.

In Basilica et parochiali Ecclesia sancti Marci Urbis mos invaluerat paschali temp. inter gradus ex utraque parte Arae principis positos, per quos ad chorum et ad Aram ipsam ascenditur, collocandi Altare portatile et super illud Tabernaculum, in quo recondebatur SSnum Eucharistiae Sacramentum pro commoditate communicantis populi, adeo ut ex his rerum adjunctis illud inconveniens exurgeret ut Altare ipsum Aediculam pro repositione SSmi Sacramenti non efformaret ad tramites Caer. Ep. I. I. cap. 12. §. 8., nec decentiae illius satis consuleretur, ex eo potissimum, quod Mensa Altaris portatilis plano chori plene coaequaretur et in hujus conspectu passim celebraretur Sacrum ac s. Synaxis petentibus et accedentibus ministraretur, contra jus passim editum in Decretis S. R. C. Eapropter hoc advertentes Canonici moderni Sacristae, decorem Domus Dei sedulo quum provehant, ut omnia recto ordine eadem in Ecclesia serventur atque ut officiculum unius vel alterius dissentientis et pro consuetudine servanda stantis, decenti modo declinare valeant, de consensu R. P. D. Praesulis Basilicae Vicarii Emmi et Rmi D. Card. Titularis, eidem S. R. C. humillime supplicarunt, quatenus pro sua auctoritate ad futuras praecavendas quaestiones super expositis decerneret. Et Emmi ac Rmi P. S. tuendis Ritibus praepositi Ordinarii in Comitibus apud Vaticanas Aedes VII. Id. Dec. anno superiore coadunati, visis omnibus, rescribendum censuere: „Exquisito Voto Magistri Caer. ponatur in Folio.“ Quum autem praedicti Canonici suis in allegatis addidissent Votum alterius ex Apost. Caer. Magistris, quod ex sui natura controversiam omnem de medio tollit, propterea iterato propositae pre-

oes in altera Ordinaria Congr. hac die apud ipsas Vaticanas Aedes coacta, Emmi et Rmi P. S. Ritibus praepositi, ad relationem subscripti Secretarii, consideratis omnibus attenteque libratiss, rescribendum censuerunt: „Juxta alias Decreta et praescriptum Caer. Ep. reponatur in casu SSnum Eucharistiae Sacramentum pro commoditate communicantis populi in alterutra ex lateralibus Aediculis, quae non sit a conspectu chori.“

Atque ita recipserunt ac servari mandarunt praedicta in Colleg. Basilica. N. 5028. Die 25. Junii 1845.

Locus seu Capella, ubi singulis s. Communio distribuenda est, non debet esse in conspectu altaris majoris sed in navi seu loco separato, ita ut, quoad fieri possit, non videatur ab his, qui missae majori intersunt, ne continue genuflectere cogantur propter reverentiam SSmi. Caer. Ep. I. II. c. XXX. num 5.

7) Materia.

Tabernaculum regulariter debet esse ligneum, extra deauratum, intus vero aliquo panno albo serico decenter coactum. S. C. Ep. 26. Oct. 1575.

Vd.: *Tabernacul.* (Ornat.)

Ex decretis Concilii Prov. Viennensis diei 9. Novembris 1858.

Tabernaculum, ubi ss. Eucharistia recondita habetur, sanctissimus, quem orbis terrarum continet, locus est... Intus et exterius, quam optime fieri possit, exornetur. (Tit. III. cap. IV.) Praeter vasa, quae ss. Eucharistiam actu continent, nihil omnino in eodem reponatur; neque calices, neque reliquiae, neque sacrorum oleorum vascula ibi recondantur.

Sollicite ocludatur; claves, quas duas habere consultum est, parochus vel ejus cooperator custodiat.

Capuccini retinere possunt tabernaculum ligneum affabre laboratum.

S. C. Ep. et Reg. 13. Julii 1649.

Vd.: *Visit. SS. Sacram.*

8) In Oratoriis.

Vd.: *Instructio Clem.* §. XXXI. 24.; *SS. Sacramentum* (asservat. in Orat.); *Seminarium* (habitaacul.)

9) Ornatus.

Ex decretis Conc. Prov. Viennensis die 9. Novembris 1858.

Ubicunque Dominus, fons amoris, panis sub specie adsit, lampas diu noctuque coluceat, quae fidelibus Deum praesentem annuntiet atque hominibus recedentibus cultus aliquam et amoris professionem exhibere pergat.

Ex decr. Conc. Prov. Colon. die 17. Maji 1860.

Lampas ante altare vel turrin, in qua SS. Sacramentum continetur, continuo ardeat...

Et tantum tempore, quo officium divinum celebratur, lampadem ante SS. Sacramentum accendi et finito officio extingui abusus est minime tollerandus, quem prorsus prohibemus sub poena amittendi juris et privilegii asservandi SS. Sacramentum.

Ex decr. Conc. Prov. Pragense diei 23. Septembris 1860.

Sanxit Archidioecesa Synodus Pragense, ut tabernaculum, si e laminis argenteis aut aeneis inauratis aliave ratione elegantius haberi non potest, saltem e tabulis sectilibus, quae humiditatem non gignant, polite tamen elaboratis et religiosarum imaginum sculptura ornatis et inauratis decenti amplitudine construatur. (Tit. V. c. V. De tabernaculo ss. Eucharistiae.)

Nova, quae in ecclesiis struentur tabernacula, sat ampla sint, ut in iis Sacramentum ipsum cum ostensorio

et hierotheca minori seu sacro ciborio commode reponi queat, neque tamen sic in alto vel a fronte seu coronide mensae nimis procul posita, ut ad depromendam et exponendam Eucharistiam super altare ascendere necesse sit; neve potiore sacrae mensae partem ita occupent, ut vix in ista, quae ad Sacrum faciendum necessaria sunt, locari possint. Versatilibus, quae hinc inde inveniuntur, tabernaculis antiquiorem merito praeferimus Sanctuarii structuram, congruo ostio seu foribus muniti. Quae fores, si artificiosae formositatis causa perforatae fuerint, ab intus pretioso velo obducantur, ne muscis potissimum et araneis accessus pateat. Sit autem tabernaculum etiam intus vel panno serico aut tela quadam pretiosa albi coloris eleganter vestitum vel saltem solide inauratum.

Sit porro bene tutum, serris sat firmis custoditum et continuo clausum, ne ad illud temeraria manus possit extendi: clavis autem inaurata et cordula decenti ornata nullo modo cum aliis clavibus colligetur, nec ulli unquam laico aut aedituo credatur, cum potius ipsius Parochi vel ecclesiae rectoris honorificum sit officium et insignis praerogativa, ut clavem hanc et Sanctuarium Christi pie semper custodiat.

Quia tabernaculum nitido ceteroquin et mundo corporali stratum nonnisi asservandae Eucharistiae inservire debet: intus ab omni alia re vacuum sit oportet, adeo ut neque Reliquiae Sanctorum ibi recondi queant.*)

Quumque ex decreto S. Rituum Congregationis super tabernaculo nec ipsius sanctae Crucis Reliquias collocare et exponere liceat; hinc minime tolerari potest consuetudo superimponendi pictas imagines, sculpturas, vasa

*) Rit. Roman. De ss. Eucharistiae Sacramento.

florum aliaque ornamenta ita ut idem tabernaculum pro basi inserviat. Imo nec in ostiolo seu ipso aditu tabernaculi talia collocare convenit. Sacrae Reliquiae nullo modo neque super ss. Eucharistiae tabernaculo ponantur, neque una cum ss. Sacramento recondantur, etiamsi ipsius sanctae Crucis particulae sint. (Tit. III. cap. VI. n. 1.)

Essentialem pastophorii ornatum constituunt lampades, quae, prout Rituale Romanum loquitur, plures sint, sed una saltem diu noctuque perpetuo coluceat. Ut istud lumen Christi nunquam deficiat, jugiter quippe oleo nutriendum: sollicitudinem et vigilantiam parochorum omniumque, qui ecclesiis praesunt, paterno affectu obtestamur, illorum conscientiam gravissime onerantes, quorum, quod absit, socordia vivificum Lumen mundi lumine continuo ardenti venerari nesciat. (Tit. V. cap. V.)

Tabernaculum regulariter debet esse ligneum, extra deauratum, intus vero aliquo panno albo serico decenter contectum. S. C. Ep. 26. Oct. 1575.

Ante Ostiolum Tabernaculi SSmi retineri non potest vas florum vel quid simile, quod praedictum occupet ostiolum cum Imagine D. N. in eodem insculpta; posse tamen in humiliori et decentiori loco. N. 3575 ad 10. die 22. Jannarii 1701.

Vd.: *Instructio Clem. S. V. n. 1. 3.*; *Reliquiae* (superimp. tabern.); *Conopaeum.*; *Tabernacul.*, (Materia); *Lampas.*

In tabernaculo ss. Sacramenti esse non debent vasa s. oleorum vel reliquiae vel aliud. S. C. Ep. 3. Maji 1693, 22. Februarii 1593.

Super tabernaculum, in quo asservatur ss. Sacram., nequit exponi reliquia s. Crucis aut alterius ex instrumentis dominicae passionis, adeo ut

ipsum tabernaculum inserviat pro basi. S. R. C. 12. Mart. 1836.

Altare vel locus, ubi repositum SS. Sacramentum, prae caeteris sumptuosius ac nitidius exornandum est. *Caer. Ep. I. I. c. XII. n. 16.*

Praeparandum ornandumque erit aliquod sacellum intra Ecclesiam (pro repos. SSmi finita processione in Coena Dom.), quo pulchrius magnificentiusque poterit, multis luminibus ornatum, in quo post missam recondendum sit SSmm et in eo altare cum sex candelabris ac cereis. *Caer. Ep. I. II. c. XXIII. n. 2.*

10) Visitatio.

Vd.: *Visit. SS. Sacramenti.*

TABULAE DEPICTAE SS.

(Venditio.)

Dubitari posset num tabulae pictae, quatenus in Capella venerationi expositae sint, aliquam spiritualitatem aquirant, ut in commercio esse nequeant. Sed si ad *materialia* capellae non pertinet Tabula picta, certe quidem inter sacra Supellectilia erit recensenda. Haec autem vendi posse interveniente venia apostolica definivit S. Congregatio in *dubio alienationis rerum Ecclesiae 7. Augusti 1683*, ut reperi definitum in *lib. 33. decr. pag. 243.* (Ex res. S. C. C. diei 22. Junii 1805. *Mathilicen.*)

TALARIS.

1) Delatio in Functionibus ecclesiast.

Vd.: *Visitat.* (de missa celebr.; parochi; presbyteror.); *Habitus clericor.* (§. 1. 5. 6.); *Constitut. Clem. XV. 7. Dec. 1706* in Bull. r. t. VIII. p. 262.; *Sacerdos* (habitus).

Ruben.

(Conc. Tr. c. 6. S. 14.; c. 12. S. 25. De ref.)

Prolato edicto per Episcopum in Visitatione peracta de anno proxime praeterito, demandante omnibus ecclesiasticis habitus talaris delationem

tum in ingressu quam in egressu ab Ecclesia ac in exercitio propriorum Ordinum aliisque functionibus ecclesiasticis, poena injuncta suspensionis ipso facto a Divinis sibimet reservata adversus Sacerdotes caeterosque in sacris Ordinibus constitutos, quo vero ad reliquos inferioribus dumtaxat ordinibus insignitos, sub poena denegationis collationis ordinum superiorum nec non assequutionis Beneficiorum, etiam de jurepatronatus laicali aliisque arbitrariis, Canonici illius Cathedralis sub praetextu, quod loci qualitas et ecclesiasticorum inopia neuti quam ferre sinant ejusdem Edicti observationem, recursum habuerunt ad hanc S. C. pro ejus moderatione.

Desuper Episcopus informans transmissit praefati Edicti exemplar; quod in Summario dabitur ejusdemque observationem comprobare nititur, nedum, ut asserit, accomodum amoentati loci, verum etiam ecclesiasticorum facultatibus; quocirca dignentur EE. VV. monito Procuratore Capituli resolvere infrascriptum dubium inter partes concordatum:

An Edictum super delatione habitus talaris in Ecclesiis illarumque ingressu et egressu sustineatur in casu etc.?

S. C. C. resp.: Sustinetur moderatis poenis arbitrio Emmi Praefecti.

Die 28. Julii et 18. Augusti 1708.

Apud *Ursayam* tom. 5. part. 2. disceptat. 16. num. 68. habetur haec celebris resolutio Sacrae Congr. Episcop. et Regular. in Callien. Synodi 20. Januarii 1720, in qua multa resoluta; et ad rem dicta die 20. Januarii 1720 fuit Episcopo Galliensi scripta Epistola vulgari idiomate inter alia continens, ut sequitur: „Che precetti a tutti gli ecclesiastici di dover vestire con abiti lunghi fino a' piedi, quando celebrano la s. Messa,